

KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ

az Agrárcenzus, 2020.

című kérdőívhez

(Nyilvántartási szám: 2374)

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2020. június 1. és június 30. között teljes körű mezőgazdasági összeírást hajt végre „Agrárcenzus, 2020” elnevezéssel. A felvétel célja, hogy nyomon kövesse a mezőgazdaság szerkezetében bekövetkezett változásokat, illetve pontos és hiteles adatokkal szolgáljon a hazai gazdaságirányítás, az EU és a gazdálkodók részére, amelyhez az adatszolgáltatók nagyban hozzájárulnak részvételükkel és a pontos adatszolgáltatással.

Az összeírás célja, hogy jó minőségű statisztikai adatokkal valósághű, tárgyilagos képet adjon a magyar mezőgazdaságról, az ágazatban bekövetkezett változásokról, a gazdálkodók, a versenyszféra, az állami, civil szervezetek és az unió intézményei számára.

A pontos adatszolgáltatás nagyon fontos annak érdekében, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők és érdekképviselőik, továbbá a kormányzati döntéshozók – a gazdálkodók érdekeit szem előtt tartva, jó minőségű adatok alapján – megfelelően tudják döntéseiket meghozni, illetve a különböző hazai és EU-szintű támogatáspolitikákat megtervezni, ezek hatását felmérni.

Jogsabályi háttér

Az adatgyűjtés az EU tagállamaiban az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1091 rendelete az integrált mezőgazdasági statisztikákról, és a Bizottság (EU) 2018/1874 végrehajtási rendelete az integrált mezőgazdasági statisztikákról alapján kötelező.

Az adatszolgáltatás a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény 24. és 26. §-a alapján kötelező az adatfelvételre kijelöltek számára.

További információk

http://www.ksh.hu/agrarcenzusok_agrarium_2020

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/census-2020>

A. FÖLDHASZNÁLAT

A gazdaság HASZNÁLATÁBAN lévő földterülettel kell elszámolni, tulajdontól függetlenül.

Ide tartoznak:

- a saját tulajdonú, a bérelt és az egyéb jogcímen használt területek;
- a dolgozóknak fizetségként, saját művelésre juttatott földek, ha azt a gazdaság termelőeszközeivel művelik meg;
- kizárólag a gazdaság által használt közösségi tulajdonú területek (egyéb jogcímen használt).

Nem tartoznak ide:

- a gazdaság **bérbe adott** vagy **mások által használt** területei;

- a dolgozóknak fizetségként, saját művelésre juttatott földek, ha a munkavállaló saját termelőeszközeit használja annak megművelésére.

A művelési ágak területének meghatározásánál a tényleges használatot kell figyelembe venni, NEM a földhivatali bejegyzésben szereplőt.

Például, ha a feltört gyepen szántóföldi művelést folytatnak, akkor a területet szántóként; ha a szántóterületen erdőt, szőlőt, gyümölcsöst telepítettek, akkor erdőként, szőlőként, gyümölcsösként kell számba venni.

A **területi adatokat** (a konyhakertek, üvegházak és egyéb területek kivételével) hektárban kell megadni, 4 tizedes pontossággal úgy, hogy az egészrész tartalmazza a hektár, a törtrész pedig a m² adatot! A **konyhakerteket, üvegházakat és egyéb területeket** kérjük négyzetméterben kifejezni.

Például 13 452 m² őszi búza területe 1,3452 ha vagy 0,054 ha konyhakert 540 m².

A területeket többszöri hasznosítás esetén is csak **egyszer**, „**alapterületként**” szabad elszámolni.

A **másodvetésű növényeket nem kell** külön számba venni, minden területet csak a fővetésűnek tekintett növényhez kell rendelni. Ez a nagyobb termelési érték, illetve a hosszabb vegetációs időszak alapján határozható meg.

A földhasználat jogcímei

Minden művelési ág esetében a használt földterületet részletezni kell a **földhasználat jogcíme** szerint:

- saját tulajdonú terület;
- bérelt terület;
- egyéb jogcímen használt terület.

Használt terület = Saját tulajdonú terület + Bérelt terület + Egyéb jogcímen használt terület

Bérelt terület: A gazdaság tényleges használatában lévő olyan földterület, amelyre előzetes megállapodás szerint (kézpénzben, természetben vagy egyéb szolgáltatás útján) fizetett bérleti díj ellenében, írásbeli, vagy szóbeli bérleti szerződést kötöttek. A bérelt földterület vonatkozhat a teljes gazdaságra, illetve különálló földtagokra. A jelképes bérleti díjért (pl. 1 Ft/ha/év, 1000 Ft/ha/év) bérelt területeket az egyéb jogcímen használt területek között kell elszámolni.

Egyéb jogcímen használt terület: Ide tartoznak a részes művelésű; a jelképes bérleti díjért vagy díjmentesen megművelt úgynevezett szívességi használatú és bizonyos hivatal, tisztség betöltése címén kapott földterületek; illetve közbirtokból kizárólag a gazdaság által használt terület.

Saját tulajdonú, illetve egyéb jogcímen használt terület elhelyezkedése: Az a megye, ahol a gazdaság saját tulajdonú, illetve egyéb jogcímen használt területének legnagyobb része található.

Bérelt terület elhelyezkedése: A bérelt terület nagyságát megyénként is részletezni kell a terület elhelyezkedése szerint. A megyénként megadott bérelt területek mellett fel kell tüntetni az éves átlagos földbérleti díjat.

Földbérleti díj: a bérelt terület 1 hektárjára jutó, pénzben megállapított, vagy "forintosított" díj. Több éves szerződés esetén a 2020. évre vonatkozó pénzüsszeg.

Művelési ágak

T e r m ő t e r ü l e t	Mező- gazdasági terület	Szántó és szántóként használt kert	Élelmezési, takarmányozási, ipari és szaporítási célra vetett szántóföldi növények (árutermelés, értékesítés)
		Üvegház, fóliaház, fóliasátor	Fix vagy mozgatható, üveg, műanyag vagy fólia borítású termesztő berendezés, amelybe a munkát végző be tud jutni és dolgozni képes, illetve értékesítés is történik az itt termelt terményekből
		Konyhakert	Zöldséggel, burgonyával, virággal esetleg szőlővel és gyümölcsfával vegyesen is hasznosított, saját fogyasztásra szánt termények, 1500 m ² -nél (önkormányzatok esetében 10 000 m ² -nél) kisebb terület
		Gyümölcsös	Összefüggő, összesen legalább 400 m ² kiterjedésű gyümölcsfák, illetve legalább 200 m ² kiterjedésű gyümölcsbokrok területe
		Szőlő	Összefüggő, legalább 200 m ² -es területet elérő szőlőtőke sor vagy sorok
		Gyep	Legalább 5 éve állatok legeltetésére vagy kaszálásra használt füves terület illetve nem használt, de támogatásra jogosult gyepterület
	Erdő	Erdészeti fa és cserjefajokkal borított terület	
	Nádas	Nádtermeléssel hasznosított, többnyire vízzel borított terület	
	Halastó	Halgazdasági célt szolgáló, lecsapolható terület	
	Gomba	Gombatermesztéssel hasznosított összes alapterület	
Felhagyott művelésű területek	Már nem művelt, vetésforgóban nem szereplő mezőgazdasági területek		
Egyéb területek	A gazdaság irányítására, állattartásra, tárolásra használt épületek, utak, udvarok, művelés alól kivett területek		

A1. A gazdaság tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó egyéb területek

A gazdaság irányítására (iroda- és/vagy lakóépületek), állattartásra, tárolásra használt épületek, utak, udvarok, művelés alól kivett területek összessége.

Például gabonaraktárak, javítóműhelyek, összekötő utak, pihenő- és díszkertek, utak és a hozzájuk tartozó árkok, tavak, víztározók, kőfejtők, melyek a gazdaság működéséhez szükségesek.

Pontos nyilvántartás hiánya esetén kérjük egy becsült érték megadását.

Kötelező kitölteni!

A2. Felhagyott művelésű mezőgazdasági területek

Korábban hasznosított, de gazdasági, szociális vagy más okból meg nem művelt és a vetésforgóban nem szereplő mezőgazdasági területek, amelyek a gazdaság eszközeivel, szükséges ráfordítással újra termelésbe vonhatók.

Például kiöregedett gyümölcsös, már nem termő szőlő, elvadult szántó, nem használt gyepterület, elvizesedett területek

Nem tartozik ide:

- az egy évre pihentetett ugar területe (szántó és szántóként használt kert – A5.);

- nem hasznosított, támogatásra jogosult gyepterület (gyep – A18.);
- park és díszgyepek (egyéb területek – A1.).

A3 - A8. Szántó és szántóként használt kert:

Szántó: rendszeresen, általában vetésforgó rendszerben művelt terület függetlenül az elvégzett talajmunkától. Az átmenetileg pihentetett (ugaroltatott) szántót, az energianövények, faiskolák, karácsonyfa-ültetvények területét is itt kell elszámolni.

Vetésforgó: Az egyényári növényeket egy előre meghatározott terv vagy sorrend, a vetésforgó szabálya szerint vetik a szántóterületen az egymást követő gazdasági években.

Szántóként használt kert: az a gazdaság többi részétől elkülönített terület, ahol a megtermelt növényeket nem a gazdasághoz tartozó személyek fogyasztják el. Ide tartoznak a kertben termelt gabonafélék és takarmánynövények függetlenül attól, hogy saját fogyasztásra tartott állattal etetik fel.

Nem tartoznak ide:

- a gazdasághoz tartozó személyek fogyasztását például üzemi konyhán keresztül szolgáló termények (konyhakert – A11.);
- a csak esetlegesen értékesített felesleg (konyhakert – A11.).

Szántó és szántóként használt kert =

- **szabadföldi növények, zöldségek, szamóca (A3.) +**
- **egyéb zöldterületek szántón (A4.) +**
- **be nem vetett szántó (A5.) +**
- **ültetvény jellegű egyéb növények (A8.)**

A3. Szabadföldi növények, zöldségek, szamóca

Itt kell elszámolni a 2020-ban betakarításra kerülő fővetésű:

- gabonafélék és takarmánynövények teljes területét (a konyhakertben termesztett is);
- eladási céllal vetett szántóföldi növények (ipari növények, zöldségfélék, száraz hüvelyesek, virágok, dísnövények) területét;
- szabadföldi, nem járható védőborítás (síkfólia, nem járható üvegharang vagy fóliaalagút, hollandi ágy) alatt eladási céllal termesztett növények, zöldségek, szamóca területét.

A saját fogyasztásra termelt zöldségféléket – beleértve a járható takarás alatt történő termesztést is – a konyhakertnél (A11.) kell szerepeltetni.

A szántóföldi növényeket felhasználási céljuk szerint kell besorolni például:

- Borsó élelmezési célra (9162) és Borsó takarmányozásra (9161);
- Napraforgó olajtermelésre (1233) és Napraforgó egyéb célra (9128).

A takarmányként betakarítani tervezett gabonaféléket takarmánynövényként kell elszámolni. Például a kukorica esetében megkülönböztetjük:

- a kukoricát (vetőmag nélkül; 9104): felhasználástól függetlenül, szemes terményként betakarítani tervezett;
- a silókukoricát (1418): zöldkukorica, teljes cső, növényrészek vagy teljes növény betakarítása illetve a megújuló energia előállításához betakarított teljes csövek (szemek, csutka, csuhé);
- a vetőmag termelésre szánt kukoricát (1039): hibrid kukorica, magtermesztési céllal;

- a csemegekukoricát (pattogatni való is) (1327): emberi fogyasztásra.

Egyazon terület többféle hasznosítása esetén a vetésterületet arányosan meg kell osztani a növények között például:

- Lucernaszéna (1437);
- Lucernamag termesztése (1467).

A növények könnyebb besorolása érdekében zárójelben feltüntettük a területalapú támogatás igénylése során használható hasznosítási kódokat, például:

- KAL01 – őszi búza
- KAL22, KAL23 – csemegekukorica.

A4. Egyéb zöldterületek szántón

Időszaki gyepek: legalább 1 éven keresztül, de **legfeljebb 5 évig** terjedő időszakra elfoglalt szántóterület, amelyet a gazdasági év teljes időszakában a vetésciklus részeként legeltetésre, szénának vagy silózásra szánt fűfélékkel vetettek be

Az időszaki gyepek területét kizárólag a szántó művelési ágban kell elszámolni, a **gyepek művelési ágban csak a legalább 5 éve** legelőként vagy kaszálóként használt területeket szabad csak feltüntetni!

Méhlegelő: több évre telepített növényi keverékből álló terület, amely a méhek nektár, virágpórá, illetve propolisz gyűjtésére szolgál.

Zöldtrágyának vetett növények: a talaj termőképességének megőrzése illetve fokozása érdekében vetett kultúrnövények, amelyek teljes zöld tömegét bedolgozzák a talajba. Területüket **csak fővetésű zöldítés** esetén kell itt elszámolni!

Zöldugar: legfeljebb 3 évig tartó állandó vagy időszakos zöld növényi borítottság, amelyet legalább három fajból álló magkeverékkel alakítottak ki.

A5. Be nem vetett szántóterület:

Mezőgazdasági célra használt, de a 2020-as gazdasági év során szántóföldi növény vagy zöldségfajokkal valamilyen ok miatt be nem vetett szántóföldi terület, amely a vetésciklus része vagy kevesebb mint 5 éve Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapotban tartott terület.

Ide tartoznak a zöldítés során ökológiai jelentőségű területként kijelölt parlagok is.

Pihentetett terület (fekete ugar): adott gazdasági évben növénytermesztésre nem hasznosított, **be nem vetett terület**, amelyet gyomirtás és talajjavítás céljából **pihentetnek**, de talajművelést illetve időszakos legeltetést végezhetnek rajta. Spontán kikelt természetes zöld növényi borítottság fedheti a talajt.

A8. Ültetvény jellegű egyéb szántóföldi növények:

Nem vetésciklusban termesztett, szabadföldi szántóterületen több évig termést hozó, eladásra szánt növények:

- energiatermelésre használt növények (az erdészeti módszerekkel betakarított energiaerdők területét az erdő művelési ágban (A23.) kell elszámolni);
- faiskolák: szabadföldön, későbbi átültetési céllal termesztett fiatal fás növények (dísz- és gyümölcsfaiskolák, szőlőtőke-iskolák, kertekbe, parkokba, utak szélére szánt sövényfaiskolák, rózsák, díszcserjék);
- karácsonyfa-ültetvények: szántóterületen kereskedelmi célból ültetett és nevelt fenyőfélék területe (a nem gondozott vagy felhagyott művelésű ilyen ültetvény erdőterületnek (A23.) minősül);

- kereskedelmi célú erdészeti faiskolák (a gazdaság saját igényeit kielégítő, erdőterületen telepített házi faiskolát az erdő művelési ág nál (A23.) kell elszámolni);
- időszakosan nem használt, de 5 éven belül újraterelítési tervezett faiskolák, karácsonyfa- és egyéb ültetvények;
- egyéb: máshová nem sorolt szántóföldi ültetvény növények, például fonásra, szövésre szánt általában éves betakarítású növények (kosárfűz) vagy a szántó területén szarvasgomba-termesztés céljából telepített ültetvények. Ezeket az öntözőberendezések használata és a talajművelési munkák különböztetik meg az erdős területektől. (pl. szarvasgomba-termesztéssel hasznosított tölgy).

A9. Üvegház, fóliaház, fóliasátor:

Amennyiben 2020. június 1-jén valamely termesztő berendezésében időszakosan nem folyik palántanevelés vagy hajtatus, számoljon el területével, majd a növények felvitelénél vegye fel a **Június 1-jén be nem vetett járható üvegház, fólia** sort a táblában.

Üvegház: jellemzően blokkosított (több hajó összekapcsolása), nagylégterű, modern, üveg borítású termesztő berendezés.

Blokkfólia: modern, nagylégterű, műanyag borítású, általában egész évben kihasznált rendszer.

Mobil blokkfólia: csak oldható kötések tartalmazó, blokkos kialakítású, mind a négy oldalán teljes egészében felnyitható termesztő berendezés.

Fóliasátor: általában egyhajós, alagútszerű létesítmény, amiben kiegyenesedve lehet dolgozni. Szélessége alapján megkülönböztetünk 7,5 méternél keskenyebb és szélesebb változatot.

Itt kell elszámolni:

- az eladásra szánt növényeket (a saját fogyasztásra termelés a konyhakerthez (A11.) tartozik);
- a vegetációs időszak teljes egésze vagy többsége alatt fedett helyen fejlődő növényeket (a virágokat rövid időszakokra fedett termesztés esetén is itt kell elszámolni);
- a mozgatható növényházak esetében a 2020. év során ténylegesen fedett összes területet.

Adott területet **többszöri hasznosítás esetén is csak egyszer** kell kimutatni. Amennyiben több szinten lehetséges a termesztés, csak az **alapterületet** kell figyelembe venni.

Nem tartozik ide:

- az alacsony takarás alatt (síkfólia, fóliaalagút, hollandi ágy) termesztett növények területe (szántó és szántóként használt kert – A3.);
- a konyhakerti üvegház, amelyben csak saját fogyasztásra termelnek (konyhakert – A11.1.);
- a **gombatermesztésre** használt terület – A22..

A11. Konyhakert:

- a gazdaság többi részétől elkülönített terület;
- a **gazdasághoz tartozó személyek fogyasztják** terményeit (például üzemi konyha);
- értékesítésre csak az esetlegesen képződő kis mennyiségű fölösleg kerülhet;
- állhat szántóterületből (pl. burgonya, bab, saláta), 400 m² alatti törzses, 200 m² alatti bogósgyümölcsökből és 200 m² alatti szőlőterületekből, kis területű, saját fogyasztást szolgáló üvegház és fólia alatt termelt növények területéből (síkfólia, fóliaalagút, hollandi ágy nélkül), közmunkaprogramok keretében művelt földekből (önkormányzatok esetében);

Nem tartozik ide:

- ha nem kizárólag a gazdasághoz tartozó, költségeiket közösen viselő személyek fogyasztják a terményeket vagy értékesítésre is termelnek, illetve takarmányozási céllal használják fel (szántó és szántóként használt kert – A3.);
- felhasználástól függetlenül a szemes betakarítású **gabonával** vagy **takarmánynövényekkel** bevetett terület (szántó és szántóként használt kert – A3.);
- pihenőkertek például park és díszgyep (egyéb területek – A1.).

Az egyes növények esetében a 100 m² alatti parcellákat a konyhakert területénél összevonva kell feltüntetni, de annak összterülete nem érheti el az 1500 m²-t (önkormányzatok esetében 10 000 m²-t). Az ennél nagyobb területeket az A3. Szántóföldi növények, zöldségek (és szamóca) táblánál részletezve kell elszámolni.

A12 - A15. Gyümölcsös és szőlőterületek

Itt kell elszámolni:

- az összefüggő, sorban vagy sorokban telepített területek, ha elérik legalább a
  - 400 m²-t a gyümölcsfák (törzsés fajok),
  - 200 m²-t a gyümölcsbokrok (bogyós fajok),
  - 200 m²-t a szőlőterületek esetén;
- a konyhakerten belüli, összefüggő gyümölcsöst és szőlőt, a fenti mérethatár felett;
- a vegyesen telepített gyümölcsösök esetében a gyümölcsfajonkénti területeket (gyümölcsfajonként a sor- és tőtávolság szorzatát kell szorozni a fák számával);
- a **termő (termőkorú) és a még nem termő** (friss telepítésű) területeket;
- az időszakosan nem használt, de 5 éven belül újraterelítési tervezett ültetvényt;
- az időjárás vagy kártevők miatt termést nem hozó területeket (összes és termőterület is);
- a fahozamuk miatt ültetett gyümölcsfákat, amennyiben kivágás előtt rendszeres róluk a termés betakarítás (értékesítési célú).

A műveléssel felhagyott, gondozatlan, kiöregedett – **már nem termő** – szőlő- és gyümölcsös területeket **nem szabad** a táblákban feltüntetni (Felhagyott művelésű területek – A2.).

A18. Gyep

Legelő +
Rét +
Nem hasznosított, támogatásban részesült gyepek
=
Használt gyepterület összesen
=
Külterjes gyep +
Belterjes gyep +
Nem hasznosított, de támogatásban részesült gyepek

Legalább 5 vagy annál több éve ugyanazon területen elhelyezkedő, kaszálással (rét) vagy legeltetéssel (legelő) hasznosított terület illetve nem hasznosított, de **jó környezeti és ökológiai állapotban tartás címén támogatásra jogosult** gyepek (kizárólag tisztítókaszálást végeznek az agrártámogatások minimumkövetelményeinek teljesítése céljából).

Belterjes (intenzív) gyep: olyan kaszálással/legeltetéssel hasznosított terület, amely jó vagy közepes minőségű talajon található, és agrotechnikai művelettel (pl. öntözéssel, trágyázással) fokozzák a termőképességét a magas hozamok elérése érdekében.

Külterjes (extenzív) gyep: olyan állandó rét vagy legelő, amelyen termésfokozókat (vetőmag, műtrágya, öntözés) nem, vagy alig alkalmaznak, általában nem kaszálják, időszakos illetve eseti legeltetést végeznek. *Például köves területek, hangafüves puszták, mocsaras területek.*

A20. Önkormányzatok gyepterülete

- *Önkormányzat tulajdonában álló gyep (1320): használatától függetlenül az önkormányzat tulajdonában vagy vagyonkezelésében lévő gyepterületek. A nem használt és bérbe sem adott gyepek is ide tartoznak (illetve a Felhagyott művelésű területekhez is), de azok a teljes használt gyepterületnek (1300) nem részei.*
- *Önkormányzat által használt gyep (1321): az 1320-as sornak az a része, amit ténylegesen az önkormányzat használ. Nem lehet nagyobb az összes használt gyepterületnél (1300), de kisebb igen, ha bérelt vagy egyéb jogcímen használt földeket is művelnek.*
- *Közbirtok (1323): olyan önkormányzati gyepterület, amit többen használhatnak egyidejűleg ellenszolgáltatás nélkül, nem köthető egyetlen gazdasághoz a használata, pl. közlegelő.*

A21. Öntözhető mezőgazdasági terület:

2020 során a gazdaság területén rendelkezésre álló öntözőberendezésekkel és vízmennyiséggel öntözhető terület nagysága **üvegház, fóliaház, fóliasátor és konyhakerti terület nélkül.**

A22. Gomba

A termesztés módjától függetlenül (pince, fólia stb.) hasznosított összes **alapterület** (zsákok által elfoglalt terület, gombaágyak területe), amelyről **2020 során** legalább egyszer gombát takarítanak be. Többszintes termesztés esetén a szintek területének összege, de többszöri hasznosítás esetén is csak egyszer szabad figyelembe venni adott területet.

Nem tartozik ide:

- telepített gazdanövényhez kötődő gombatermesztés fás területen, például szarvasgomba (ültetvény jellegű egyéb növény – A8.);
- gombatermesztésre használt erdők (erdő – A23.).

A23. Erdő

Erdészeti fa- és cserjefajokkal borított terület, különösen:

- **erdei faiskolák** az erdőn belül, a gazdaság saját felhasználására;
- szélfogó erdősávok, védősávok, élő sövények stb. területe;
- fás szárú erdészeti fajokkal energiatermelés céljára telepített erdő;
- szarvasgomba-termesztésre használt természetes módon létrejött erdős területek hasznosítása (az erre a célra telepített erdei fajokot ültetvény jellegű egyéb szántóföldi növényként kell elszámolni – A8.);
- erdei létesítmények területe (erdei utak, faanyagtárolók).

Nem tartozik ide:

- a közös erdő használata (erdőgazdálkodónak szükséges jelenteni a területet), illetve osztatlan közös tulajdonú erdők esetében használati megosztások szerint a nem önálló használatú terület;
- a szántó művelési ágba sorolható fás szárú energiaültetvények (A8.);
- a kereskedelmi célú és az erdön kívül található erdészeti faiskolák (szántó és szántóként használt kert – A8.);
- termésükért nevelt gyümölcsfák (dió, gesztenye), fűzesek (A12.).

A **rövid rotációs idejű erdő** általában 20 évnél rövidebb ideig foglalja el a területet (első vetéstől/telepítéstől a teljes letermelésig, a gyérítést nem beleértve), azt követően kivágják, és a faanyagot energiatermelésre (pl. fűz, nyárfa) és/vagy papíripari (nyárfa) célra használják. Nem tartozik ide a szántóterületen lévő, 5 éven belül kitermelt energiacélú fatermelés (A8.).

A26. Nádas

Betakarítástól függetlenül a nádtermeléssel hasznosított, többnyire vízzel borított terület.

A28. Halastó

Halgazdasági célt szolgáló, lecsapolható terület. A horgásztavak területe nem tartozik ide.

A30. A használt földterület változása 2019. június 1 – 2020. június 1.

A tárgyidőszakban történt földhasználati változásokkal kell elszámolni a táblázatban:

- ha adott földterületen művelési ág váltás történt, akkor azt mind csökkenésként, mind növekedésként el kell számolni a táblázatban;
pl. feltörte korábban legeltetéssel hasznosított gyepterületét (-) majd bevetette búzával (+)
- adott művelési ághoz csökkenés és növekedés is rögzíthető;
pl. visszaadja bérelt szántóterületét (-), de gyepterületének egy részét beveti búzával (+)
- amennyiben az előző évben jelentett adata tévesen került előnyomásra a táblázatban, és így nem tud elszámolni a változással/eltéréssel kérjük, válassza a „**hibás adatjelentés az előző évben**” opciót.

B. ÁLLATÁLLOMÁNY

Az adatszolgáltatónál istállózott állatállományra vonatkozó adatokat kell beírni, tekintet nélkül a tulajdoni viszonyra.

B1. Szarvasmarha

Vágásra (3041, 3044, 9308, 9317): minden olyan egy évesnél fiatalabb (borjú) vagy idősebb szarvasmarha, amelyet arra szánnak, hogy vágóborjú vagy vágómarhaként értékesítsenek, valamint a saját fogyasztásra levágásra tartott szarvasmarha is.

Egyéb tartás (3042, 3045, 9309 3026, 9318): minden olyan egy évesnél fiatalabb vagy idősebb szarvasmarha, amelyet nem vágásra (vágó állatként) értékesítenek, hanem továbbtartásra.

Vágóüsző (3025, 3033): az 1-2 éves vagy idősebb nőivarú szarvasmarha, amelyet hústermelés céljából tartanak.

Egyéb üsző (3034): 2 éves és idősebb nőivarú szarvasmarha, amelyet a tehénállomány pótlására szánnak.

Tehén minden olyan szarvasmarha, amely már egyszer ellett, beleértve az esetleges 2 évesnél fiatalabb teheneket is.

Tejhasznú tehén (3016): kizárólag vagy elsősorban emberi fogyasztás és/vagy feldolgozás céljából tejet termelő tehén.

Húshasznú (3035) az a tehén, amelyet fajtajellegénél fogva elsősorban hústermelésre (vágásra) tartanak, függetlenül attól, hogy tenyésztésen tartásuk meghatározott időtartama alatt tejet is adnak, vagy kiselejtezett tehenként igázzák. A kiselejtezett tej- és kettőshasznú tehenek is ide tartoznak, függetlenül attól, hogy az utolsó laktáció és a vágás között hizlalták-e vagy sem.

Kettőshasznosításúak (3036): azok a tehenek (pl. Magyartarka), amelyek hús- és tejtermelésre egyaránt alkalmasak.

Az ivartalanított egyedeket a hímivarú sorokon kell elszámolni.

B2. Sertés

Előhasi koca (3107): az a koca, ami most először vemhes.

Üres koca (3110): legalább már egyszer ellett tenyészokca, amely az összeírás időpontjában nem vemhes, ideértve a szoptató kocát is.

Szűz kocasüldő (3111): minden olyan kocasüldő, amelyet továbbtenyésztésre választottak ki.

Tenyészkan (3112): hímivarú tenyészállat.

B3. Juh

Azon juhtartók esetében, akik juhállományukat nem az adatfelvétel helyén istállózzák (vándorló juhászok), az állományt a tulajdonosnál kell számba venni.

Tejhasznú anyajuh (3080): kizárólag vagy elsődlegesen emberi fogyasztásra és/vagy feldolgozásra alkalmas tejet termelő fajták nőivarú egyedei. A kiselejtezett tejhasznú juhok is ide tartoznak.

Egyéb anyajuh (3081): nem tejhasznú anyajuh.

Tenyészkos (3077): hímivarú tenyészállat.

Egyéb juh (3082): ami nem tartozik a többi csoportba nemre való tekintet nélkül pl.: bárány, toklyó, ürü és a már kiselejtezett tenyészkos.

B4 - B7. Tyúk, lúd, kacsa, pulyka

A **Baromfiállomány** besorolását nem ivar szerint kell elvégezni, azaz nem minden nőivarú állat tojó és nem minden hímivarú állat kakas, gúnár vagy gácsér.

Tenyészbaromfi: tenyésztójas (keltetőtojas) termelésére szánt tyúk, lúd, kacsa és pulyka fajba tartozó, nő- és hímivarú baromfi;

Amennyiben 2020. június 1-jén nem tartanak baromfifélt a termelési ciklus időszakos megszakítása (pl. a létesítmények egészségügyi tisztítása, betegség kitörése vagy hasonló okok) következtében, de a közeljövőben folytatni kívánják, a tenyésztést akkor a baromfihoz tartozó tartási hely kapacitás sorokat kérjük kitölteni!

Tartási hely kapacitás (férőhely, db): az a mennyiség (istállózott állomány) amely egy adott időpontban összesen elfér az ólban, több telephely esetén a telephelyek együttes létszáma.

B4. TYÚK

Termelő tenyészállat (9352, 9354, 9356): azok a nőivarú egyedek, amelyeket már átminősítettek tenyésztúknak, vagyis már, **tenyésztójas** (keltetőtojas) termelnek.

Étkezési tojástermelő tojótyúk **növendék** (9357): 18 hetes korig, még nem átminősített tyúkféle.

Étkezési tojástermelő tojótyúk **árutermelő** (9358): legalább 18 hetes kortól, átminősített, **étkezési tojást termelő** tyúkféle.

B5 - B7. LÚD, KACSA, PULYKA

Árutermelő (hízóállomány) (9382, 9392, 8017): hústermelés céljára nevelt lúd, kacsa és pulyka.

Hízott liba, kacsa (9384, 9394): tömással hizlalt májhasznú lúd, kacsa (un. **májalapanyag**).

Pecsenyeliba, kacsa (9383, 9393): fiatal, első tollában lévő, sütésre alkalmas liba, kacsa.

B8. Kecse

Előhasi (3084): először vemhes állat.

Egyéb anyakecske (3087): nem tejhasznú kecske.

Tejhasznú anyakecske (3086): kizárólag, vagy elsődlegesen emberi fogyasztásra és/vagy feldolgozásra alkalmas tejet termelő fajták nőivarú egyede. A kiselejtezett tejhasznú kecske is ide tartozik.

Egyéb kecske (3089): ami nem tartozik a többi csoportba nemre való tekintet nélkül (pl.: gida, ürü, gödölye).

Tenyészbak (3088) hímivarú tenyészállat.

B9. Bivaly

Nőivarú tenyészbivaly (9314): minden olyan nőivarú állat, amely már egyszer ellett.

Egyéb bivaly (9315): ami nem tartozik a másik csoportba, nemre való tekintet nélkül.

B10. Ló (pónilovakkal nem szabad elszámolni)

Kanca (3060): kortól függetlenül a már tenyésztésbe vett, illetőleg igazásra fogott nőivarú ló.

Tenyészmén (3061): hímivarú tenyészállat.

Igásló (7202): mezőgazdasági munkák végzésére, teher húzására használt ló.

B11. Egyéb állatfajok

a „**méhcsalád**” (3202): a vándorló méhészetek méhcsaládjait a tulajdonosnál kell számba venni.

a „**vágógalamb**” (3190): csak a húsgalambokat kell bejegyezni, a postagalambokat nem.

Anyaállat: kortól függetlenül, minden olyan nőivarú állat (tehén, anyakoca, anyajuh, anyakecske, kanca és anyanyúl), amely már legalább egyszer ellett.

Tartási hely: az a megye, ahol a jelentett fajt tartják a szervezetek. Ha több megyében működik a szervezet, akkor azt a megyét ahol a nagyobb létszámú állatállományát tartja. Legeltetett juhok esetében, azt a megyét ahol legelteti a juhait.

A tartási helyet csak akkor kell kitölteni, ha jelentett állományt!

C. ÁLLATTARTÁS ÉPÜLETEI

Ebben a fejezetben az állattartó épületeket annak megfelelően kell besorsolni, hogy milyen állatot tartanak benne és nem aszerint, hogy milyen célra építették.

A C1. táblában csak a referencia-időszak során, **2019. június 1. és 2020. június 1.** között használatban lévő épületekkel kell elszámolni.

Takarmányozási napok száma: maximum 366 nap lehet. Amennyiben a referencia időszak ideje alatt egy vagy több turnus váltás is volt akkor, az állomány elszállítása és az új állomány elhelyezésig eltelt (időt) napokat nem kell bele számolni!

Férőhelyek száma: az állattartó épületben általában maximálisan tartható állatok száma (kapacitása). A meghatározásnál figyelembe kell venni az állatok számára minimálisan elegendő férőhelyet, amely az adott egyed fajának, fajtájának, korának, ivarának, élettani állapotának megfelel, és az állat hozzáfér a pihenő-, etető-, itató-, trágyázóterhez, láthatja társait.

Amennyiben a férőhelyek csak ideiglenesen üresek (pl. egészségügyi kiürítés, állat pótlása folyamatban van), akkor azt a férőhelyet is szintén figyelembe kell venni.

TARTÁSI MÓDOK

C2. Szarvasmarha

Kötött tartás: az állatok mozgásukban korlátozottak az istállózás során, folyamatosan az állásokban tartózkodnak.

Szilárd trágyakezelés esetében az istálló tömör padozata az állat hátsó fele irányába lejt, ahonnan a trágyás almot mechanikus módon távolítják el.

Hígtrágyakezelés esetén a padozatban rácsozott csatorna van vagy az egész felület rácspadozat, így az ürülék és a vizelet a padló alatti gödörbe jut, ahol hígtrágyát képez.

Kötetlen tartás/pihenő boxos tartás: az állatok szabadon mozognak az istálló teljes területén vagy az azon belül kiképzett terekben.

A szilárd trágyakezelés jellemzően a mélyalmos – általában vastag réteg szalmán – tartás. A trágyázásra használható almot tipikusan hosszabb időszakonként (többhavonta) távolíthatják el az istállóból, de azon a területen, ahol az állatok takarmányozása és/vagy itatása történik a tisztítás gyakoribb is lehet.

Hígtrágyakezelés esetében a trágya és a vizelet a padló alatt található gödörbe kerül a rácsozott padozaton keresztül, ahol hígtrágyát képez, vagy ahonnan tároló tartályokban, derítőben gyűjtik össze.

Egyéb módon tartott: az összes, a fentiekől eltérő épület típusok. Pl. Igloo, borjú nevelőházak. Az „iglu” félgömb alakú, üvegszál erősítésű műanyagból készült, amely optimális légmozgást biztosít az állatok számára télen és nyáron egyaránt.

C3. Sertés

Rácspadlós: vájatokkal ellátott fém-, beton- vagy műanyag padló, ami lehetővé teszi, hogy az állati ürülék és a vizelet az alatta lévő csatornába vagy aknába essen, ahol hígtrágyát képez. Lehet teljes felületén és részlegesen rácsozott.

Szilárd padlós: általában kemény, át nem eresztő anyagból (pl. beton) készült padló.

Mélyalmos: az épület padozatán lévő ürülékkel és vizelettel kevert nagy mennyiségű alom (szalma, forgács, fűrészpor stb.), melyet általában hosszabb időszakoként (több hónap) távolítanak el.

Egyéb módon tartott: az összes fel nem sorolt sertéstartó létesítmény. Az olyan hagyományos almon tartás is ide tartozik, ahol az almot (mélyalmot) rendszeresen rövidebb időközönként távolítják el.

Szabadtartású állomány: csak a mindig szabadtartásban tartott állatszámot kell beírni.

C4. Tojótyúk

Tojótyúkok esetében valamennyi tojásrakásra érett, tojástermelés céljából tartott tojót figyelembe kell venni.

Mélyalmos: egyszerű, zárt épület, ami hőszigetelt és szellőzéssel vagy természetes szellőzéssel ellátott. Legalább a padló egyharmadát alommal kell takarni (pl. vágott szalma, faforgács), kétharmadát pedig ráccsal fedett, ürülék összegyűjtésére alkalmas aknaként. A tojóketrecek, a takarmányozó- és itatóhelyek a rácsozott területen túl vannak elhelyezve, hogy az almot szárazon tartsák.

Tojóházban (alom nélkül)/ ketreces: olyan szellőztetett, világítással ellátott vagy anélküli zárt tartóépület, ahol a tojók egyesével vagy többedmagukkal találhatóak a szintekben és sorokban elrendezett ketrecekben. A tojó-fészek úgy van kialakítva, hogy a fészekből a tojás kigurulva ne törjön össze és könnyen összegyűjthető legyen.

Trágyaszalagos ketreces: az ürüléket a ketrec alatt lévő szállítószalaggal távolítják el az épületen kívüre. Más mechanikus eljárással – pl. tolólappal – történő ürülékeltávolítás szintén ide tartozik.

Mélyaknás ketreces: az ürülék a ketrecek alatt lévő aknába vagy csatornába hullik közvetlenül vagy kaparórendszer segítségével, és ott az itatókból kifolyó vízzel együtt gyűlik. A hígtrágyát csak ritkábban távolítják el.

Trágyateres ketreces: az ürülék a ketrecek alatt lévő aknába vagy csatornába hullik közvetlenül vagy kaparórendszer segítségével, és ott az itatókból kifolyó vízzel együtt gyűlik. A hígtrágyát csak ritkábban távolítják el.

Egyéb módon tartott: az összes, fenti leírásokba nem tartozó, tojótyúk tartásra szolgáló épület, pl. rácspadlós szabadterű rendszer, ahol a tojók szabadon mozoghatnak az egész vagy egy nagyobb bekerített területen.

Szabadtartású állomány: azon baromfi tartását kell ide sorolni, amelyeknek kijárása biztosított egy kültéri területre. Ide tartoznak azok a tojóházak is, amelyekben az állatok hozzáférnek a kültéri területekhez.

D. TÁPANYAG-FELHASZNÁLÁS ÉS TRÁGYÁZÁS A GAZDASÁGBAN

D1 - D2. Mezőgazdasági terület trágyázása

A gazdálkodónak a művelése alatt álló **mezőgazdasági területére az elmúlt 12 hónap alatt, 2019. június 1. és 2020. június 1. között kijutatott** szerves és műtrágya területi és mennyiségi adatait kell megadni.

Szilárd trágya: a hagyományos almos állattartás során keletkezett, az állatok ürülékéből és az alomanyagból álló trágya.

Hígtrágya: az almozás nélküli állattartás közben keletkezett, folyékony halmazállapotú szervestrágya, mely bélsárból, vizeletből és a trágya eltávolítására felhasznált vízből áll.

Mezőgazdasági üzemben felhasznált **ipari hulladék:** gyümölcs, zöldség, gabonafélék, étolaj, kakaó, kávé, tea és dohány előkészítéséből és feldolgozásából, konzervgyártásból, élesztő és élesztőkivonat készítéséből, melasz-feldolgozásból és fermentálásból származó hulladék

Trágyázott mezőgazdasági terület: a területeket alapterületként kell elszámolni, azaz ha egy növényt az elmúlt 12 hónap során többször trágyáztak (mű- és/vagy szervestrágyázás) a területét akkor is csak egyszer szabad elszámolni. A másodvetésű növények trágyázásával nem kell elszámolni!

Az 1 hektárra jutó szilárd trágya mennyisége nem haladhatja meg a 100 tonna/ha-t (1000 mázsa/ha-t).

D3. Nem állati eredetű trágyázó szerek:

- **ipari hulladék:** gyümölcs, zöldség, gabonafélék, étolaj, kakaó, kávé, tea és dohány előkészítéséből és feldolgozásából, konzervgyártásból, élesztő és élesztőkivonat készítéséből, melasz-feldolgozásból és fermentálásból származó hulladék;
- **mezőgazdasági üzemben felhasznált szennyvíziszap:** mezőgazdasági területen hasznosítható szennyvíz a települési szennyvíz tisztítása során keletkező és az ehhez hasonló összetételű szennyvizet kezelő egyéb szennyvíztisztító művekben, a szennyvíz szennyező anyagainak eltávolítása, illetve lebontása után keletkező, határértéket meg nem haladó szennyezőanyag tartalmú víz;
- **mezőgazdasági üzemben felhasznált szennyvíziszapból származó komposzt:** a szennyvíziszap komposzt olyan kezelt szennyvíziszap, amelyhez a megfelelő minőség elérése érdekében biohulladékot és ásványi eredetű adalékokat kevertek, és komposztáló telepen állították elő.

D4. Trágyázási technikák

D4.1. HÍGTRÁGYA KIJUTTATÁSA

Ütközőlapos/ütközőkanalas: a tartálykocsik szóró fejével, ütközőlapos-ütközőtányéros terítőelemeivel történik a kijuttatás.

Csúszócsöves tömlő: szórókeretes ejtőcsövekkel ellátott, csőfüggönyös kijuttatás.

Csúszócsöves csoroszlya: a hígtrágya talajfelszínre juttatása a hígtrágyaszállító tartálykocsik függesztő szerkezeteire kapcsolható különböző sekélyinjektálók segítségével, melynek hatására a növény kevésbé szennyeződik.

Injektálás sekély/nyitott részbe: a trágya sekély, kb. 5 cm mély részbe történő bejuttatása, amit általában a kijuttatás után nem zárnak le.

Injektálás mély/zárt részbe: a trágya mélyebb, kb. 15 cm mély részbe történő bejuttatása, amit a kijuttatás után le is zárnak.

D4.2. – D4.4. TRÁGYASZÁLLÍTÁS/ÉRTÉKESÍTÉS

A trágya mennyiségének nettó kivitele a gazdaságból: a gazdaságba szállított és a gazdaságból elszállított szilárd/hígtrágya mennyiségének különbsége, függetlenül attól, hogy értékesítik, megvásárolják vagy ingyenesen elcserélik. Ide tartozik az energiatermelés céljára való felhasználása (pl. biogáz üzem), amely egy későbbi szakaszban újrafelhasználásra kerül a mezőgazdaságban.

Az elszámolás során a nettó kivitel eredménye negatív értéket is adhat, ami elfogadható.

$$\text{Trágya nettó kivitel} = \text{a gazdaságba beszállított} - \text{az elszállított/ értékesített mennyiség}$$
$$\text{szilárd/ hígtrágya mennyiség} - \text{szilárd/ hígtrágya mennyiség}$$

A mennyiségi adatokat:

- szervestrágyánál: tonnában;
- hígtrágya esetén: m³-ben kell megadni.

D5. Trágyatárolás

A tábla elszámolásánál csak a referenciaév során használt trágyatárolókat kell elszámolni.

Állattartó épületben - napi szórással: az állattartó létesítményből rendszeresen eltávolított, az ürítést követő 24 órán belül a szántóföldön vagy legelőn alkalmazott trágya.

Halmokban tárolt trágya:

- szabadban álló trágya halmok pl. az adott mg-i területre kihordva, de nem kijuttatva, nem beforgatva, általában több hónapig tárolt trágya;
- nem fedett zárt területeken álló halmokban, pl. betontálca, síkbeton karámterületen.

Komposztban tárolt trágya: zárt térben található komposzthalmokban tárolt, szellőztetett és/vagy kevert trágya mennyisége.

Rácspadozat alatti aknában tárolt: az általában zárt állattartó létesítmény rácspadlója alatt kevés víz hozzáadásával vagy víz hozzáadása nélkül általában kevesebb, mint 1 évig tárolt trágya.

Mélyalmos rendszerben tárolt: a 6 vagy 12 hónapig tárolt termelési ciklusban felhalmozódott trágya

Fedetlen hígtrágyatároló: a nem fedett tartályokban vagy tavakban általában kevesebb, mint 1 évig tárolt trágya.

Áteresztő fedéllel fedett hígtrágyatároló: az áteresztő fedéllel (pl. agyag, szalma vagy természetes kéreg) lefedett tartályokban vagy tavakban általában kevesebb, mint 1 évig tárolt trágya.

Nem áteresztő fedéllel fedett hígtrágyatároló: a nem áteresztő fedéllel (pl. nagy sűrűségű polietilén) lefedett tartályokban vagy tavakban általában kevesebb, mint 1 évig tárolt trágya.

Egyéb fel nem sorolt tároló: a máshova nem sorolt létesítményekben tárolt trágya (függetlenül attól, hogy szilárd vagy hígtrágya).

E. GAZDASÁGGAL ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK

E1. Takarmánykeverés

Takarmánykeverés: a gazdaság által megtermelt és vásárolt szemes termények őrleményéből, fehérjetakarmányokból, illetőleg takarmány-kiegészítők és egyéb takarmány-alapanyagok felhasználásával, feletetésre közvetlenül alkalmas, a haszonállatok tápanyagigényének kielégítésére szolgáló takarmánykeverékek (tápok) előállítására. A saját felhasználásra előállított keverék is ide tartozik.

A tábla kitöltésénél az alábbiakra kell figyelni:

- a táblában a gazdaságban a 2019. június 1. - 2020. június 1. időszakban végzett tevékenységekkel kell elszámolni;
- a táblában minden olyan tevékenységgel el kell számolni, amely **kapcsolódik a gazdaság erőforrásaihoz** (munkaerő, terület, épületek, gépek stb.), **vagy a gazdaságban megtermelt termékek feldolgozását jelenti**;
- **kötelező kitölteni.**

Ha jelölte, hogy végez takarmánykeverést, kérem, adja meg a takarmánykeverés jellemzőit! Csak egy válaszlehetőség adható!

E3.1. A gazdálkodás célja

Fogyasztóknak történő közvetlen értékesítés: saját termelésű, feldolgozott vagy feldolgozatlan mezőgazdasági termékek gazdaság általi értékesítését jelenti közvetlenül a fogyasztók számára, saját fogyasztásukra.

A tábla kitöltése kötelező!

E4. Kompenzációs felár

Kompenzációs felár: a felvásárlási áron felül, de az ellenérték részeként kapott kiegészítés a vissza nem igényelhető áfa kompenzálására.

E5. Mezőgazdasági szolgáltatás

Mezőgazdasági szolgáltatás: elkülönülten, megbízás alapján végzett növénytermesztési és/vagy állattenyésztési tevékenység. Nem tartozik ide az állat-egészségügyi szolgáltatás (állatorvosi, felcseri tevékenység), az agronómusok és agrárközgazdászok szakértői, tanácsadói tevékenysége.

A tábla kitöltésénél az alábbiakra kell figyelni:

- a táblában a gazdaságban a 2019. június 1. - 2020. június 1. időszakban nyújtott szolgáltatásokkal kell elszámolni;
- csak az ellenérték (pénz vagy természetbeni juttatás) fejében végzett mezőgazdasági szolgáltatást szabad itt számba venni még akkor is, ha annak ellenértéke nem került kifizetésre;
- mezőgazdasági gépek kezelőszemélyzet nélküli kölcsönzése nem számít mezőgazdasági szolgáltatásnak;
- a tábla kitöltése kötelező.

F. MEZŐGAZDASÁGI MUNKAERŐ

Irányító

F04 - F10. A gazdaság irányítója:

Az a személy, aki a gazdaság rendszeres napi működéséért felelős.
A gazdaság irányítója csak egyetlen személy lehet.

Munkaidő irányító esetén

F6 - F7. Munkaidő a gazdaság irányítója esetében

Az elmúlt 12 hónapban ledolgozott napok száma:

- azon napok száma, amelyek a 2019. június 1. és 2020. június 1. közötti időszakban az irányító munkát végzett a gazdaságban (azokat a napokat nem kell ideszámítani, amikor szabadságon volt);
- ez az időszak 250 hétköznapot (hétköznapi munkanapot) tartalmazott, amiből le kell vonni azon napok számát, amelyekeken nem történt munkavégzés (szabadság, betegség), és hozzá kell adni az esetleges hétvégi munkavégzést;
- ha a gazdaság egyéb, nem mezőgazdasági tevékenységet is folytat, akkor ügyelni kell arra, hogy csak azokat a napokat kell figyelembe venni, amikor mezőgazdasági munkavégzés történt.

Az egy napon munkavégzéssel töltött órák átlagos száma:

- a mezőgazdasági munkavégzéssel töltött napok során, átlagosan hány órát vett igénybe a munkavégzés;
- ha a gazdaság egyéb, nem mezőgazdasági tevékenységet is folytat, akkor ügyelni kell arra, hogy csak azokat az órákat kell figyelembe venni, amikor mezőgazdasági munkavégzés történt.

Képzettség

F09. A gazdaság irányítójának legmagasabb mezőgazdasági képzettsége vagy tapasztalata:

Az iskolarendszerben és iskolarendszeren kívül ténylegesen megszerzett legmagasabb mezőgazdasági végzettség, amelynek a szintje lehet:

- **gyakorlati tapasztalat:**
A gazdaságban végzett, többéves gyakorlati munka során szerzett tapasztalat.
- **alapfokú végzettség:**
Az arany- és ezüstkalászos gazdaképző, vagy egyéb mezőgazdasági tanfolyam.
- **középfokú végzettség:**
Az állategészségügyi, állattenyésztő, általános mezőgazdasági, baromfitenyésztő, belovagló, borász, lovastúra-vezető, erdészeti, erdőgazdasági, vadgazdálkodási, mezőgazdasági-gimnáziumi, gyümölcsstermesztő kertész, méhész, mezőgazdasági gépész, növénytermelő-növényvédő gépész, öntözéses növénytermesztő gépész, sertésitenyésztő, szarvasmarhatenyésztő, szőlőtermesztő, zöldségtermelő, mezőgazdasági szakon szerzett érettségi (képesítő) bizonyítvánnyal, illetve szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők.
Itt kell jelteni a mezőgazdasági szakmunkásokat, technikusokat, szaktechnikusokat is.
- **felsőfokú:**

Mezőgazdasági egyetemi, főiskolai, mezőgazdasági akadémiai, állatorvosi, erdőmérnöki (üzemmérnöki) oklevéllel, diplomával rendelkezik.

A felsőfokú mezőgazdasági technikumot végzetteket is ide kell sorolni.

F10. Szakképzés:

Képzési rendszer keretében végzett tanulmányok, amelyeknek fő célja új szakképzettség megszerzése a gazdálkodási tevékenység, vagy a gazdasághoz közvetlenül kapcsolódó tevékenységek fejlesztésére vonatkozóan. A szakképzésre általában szervezett formában, a gazdaságtól jól elkülönülten (például oktatóközpontban) kerül sor.

F30. Munkavédelmi terv:

A gazdaság kockázatelemzést végzett a munkavégzéssel kapcsolatos veszélyek csökkentése érdekében (biztonság és egészségvédelem), és ennek eredményeképpen készült egy írásos dokumentum.

Például: Munkavédelmi Terv; Üzembiztonsági Terv.

Alkalmazottak

F33 - F36. Állandó alkalmazott:

Minden olyan (teljes és részmunkaidőben foglalkoztatott) személy, aki a megelőző 12 hónapban (2019. június 1. és 2020. június 1. között) minden héten rendszeresen **mezőgazdasági munkát** végzett – függetlenül a munkahét hosszától –, és ezért juttatásban (pénzbeli vagy természetbeni juttatásban) részesült.

Munkavégzésük az alkalmazásuk során rendszeres, nem szezonális jellegű.

Ide tartoznak azok a személyek is, akik az alábbi okok miatt nem tudtak az egész időszakban dolgozni:

- a gazdaságban 12 hónapnál rövidebb ideje dolgozó munkavállaló, vagy aki a felvételt megelőző 12 hónap folyamán munkahelyet változtatott;
- szabadság, betegség, baleset miatti hiányzás vagy halálozás;
- a gazdaság teljes munkabeszűntetése előre nem látható ok miatt (árvíz, tűz stb.).

F38 - F39. Időszakos alkalmazott:

Az állandó alkalmazottaktól eltérően szezonális munkát (betakarítás, metszés stb.) végeznek a gazdaságban.

F40 - F41. Nem a gazdaság közvetlen alkalmazásában álló, fizetett munkaerő:

Olyan **mezőgazdasági munkát** végző személy, akit nem közvetlenül a gazdaság alkalmaz, hanem egy harmadik fél (pl. beszállító alkalmazottja) vagy önálló vállalkozó. Ide tartoznak azok a személyek is, akik más személy vagy cég megbízásából végeznek munkát a megfigyelt gazdaságban.

Mezőgazdasági munka

F33., F38. Mezőgazdasági munka:

Mezőgazdasági termékek termelése, mezőgazdasági szolgáltatás nyújtása, illetve a mezőgazdasághoz szorosan kötődő egyéb tevékenységek összessége.

Például:

- munkavégzés a földeken (szántás, kaszálás, növényvédelem, betakarítás stb.);
- állattartás (takarmány-előkészítés és -szétosztás, fejés, állatgondozás stb.);
- a gazdálkodással kapcsolatos szervezési és irányítási feladatok végzése;

- karbantartó munka (a gazdasághoz tartozó épületeken, gépeken, berendezéseken stb.);
- a gazdaságban végzett munka, amely a mezőgazdasági termelés folytatásaként értelmezhető (pl. a saját előállítású mezőgazdasági termékek tárolása, piacra való előkészítése stb.);
- olyan munka, amely a gazdaság munkaerejének és eszközeinek bevonásával történik (saját előállítású termékek értékesítése, szállítása).

Munkaidő alkalmazottak esetén

F33., F38. Munkaidő-kategóriák az alkalmazottak esetében

Alkalmazottak esetében – akár állandó, akár időszakos alkalmazottakról van szó –, az egyes munkaidő-kategóriákba eső (tartozó) munkavállalók létszámát kell beírni (és nem a ledolgozott órák számát).

A táblázat munkaidő-kategóriái munkanapok szerint vannak meghatározva, a nem teljes munkaidőben alkalmazott munkavállalók munkaidejét ezért teljes munkanapokra kell átszámítani.

A gazdaságban ledolgozott munkaidő kiszámításához (munkanapokra átszámításához), és így a kategóriákba soroláshoz az alábbi táblázatok, és az azt követő példák nyújtanak segítséget.

Munkaidő-számítási táblázat

a) A hónap nem minden napján dolgozó munkavállalók esetén:

- a táblázat oszlopai a munkavállaló által ledolgozott hónapok számát jelentik;
- a táblázat sorai pedig az egy hónapban átlagosan ledolgozott napok számát jelentik.

nap / hónap	hónapok											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120
15	15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	165	180
20	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240
25	25	50	75	100	125	150	175	200	225	250	275	300
30	30	60	90	120	150	180	210	240	270	300	330	360

Például, ha egy alkalmazott 8 hónapon keresztül, havonta átlagosan 15 napot dolgozott (*napi 8 órában*), akkor az azt jelenti, hogy az éves munkaideje 120 munkanap volt (lásd a nyilatkat). Ebben az esetben őt a „113–168 nap” munkaidő – kategóriához kell számítani.

b) A nem teljes munkaidőben (nem napi 8 órában) dolgozó munkavállalók esetén:

- a táblázat oszlopai a munkavállaló által ledolgozott hónapok számát jelentik;
- a táblázat sorai pedig az egy munkanapon átlagosan ledolgozott órák számát jelentik.

óra / munkanap	hónapok											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
0,5	1	2	4	5	6	7	8	9	11	12	13	14
1	2	5	7	9	12	14	16	19	21	23	26	28
2	5	9	14	19	23	28	33	38	42	47	52	56
3	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84
4	9	19	28	38	47	56	66	75	84	94	103	113
5	12	23	35	47	59	70	82	94	105	117	129	141
6	14	28	42	56	70	84	98	113	127	141	155	169
7	16	33	49	66	82	98	115	131	148	164	180	197
8	19	38	56	75	94	113	131	150	169	188	206	225
10	23	47	70	94	117	141	164	188	211	234	258	281
12	28	56	84	113	141	169	197	225	253	281	309	338

Például, ha egy alkalmazott 6 hónapon keresztül, naponta átlagosan 5 órát dolgozott (*minden munkanap*), akkor az azt jelenti, hogy az éves munkaideje 70 munkanap volt (lásd a nyilakat). Ebben az esetben őt a „**57 - 112 nap**” munkaidő – kategóriához kell számítani.

Ha a mezőgazdasági munkavégzés nem csak munkanapokon történt, akkor ezt az átlagos napi munkaóra számításánál figyelembe kell venni.

c) A hónap nem minden napján és nem teljes munkaidőben dolgozó munkavállalók esetén:

Olyan munkavállalók esetén, akik egyrészt nem teljes munkaidőben (azaz nem napi 8 órában), és nem is minden nap dolgoznak, a ledolgozott napok száma a megfelelő arányosítással számítható ki.

Például, ha egy alkalmazott 8 hónapon keresztül, havonta átlagosan 20 napot dolgozott, napi 4 órában, akkor az ő munkaideje az első táblázat alapján úgy számítható, mintha havonta 10 napot dolgozott volna teljes munkaidőben (8 órában)

Ebben a példában ez azt jelenti, hogy az éves munkaideje 80 munkanap volt. Ebben az esetben őt a „**57 - 112 nap**” munkaidő – kategóriához kell számítani.

H. AGRÁRDIGITALIZÁCIÓ

H1.1. Digitális eszközök használata:

Informatikai eszközök, megoldások, alkalmazások, szolgáltatások használata.

Lehetséges válaszok soronként:

- igen;
- nem;
- nem, de tervezem.

H1.2. Precíziós gazdálkodás:

1. Fogalma:

A precíziós gazdálkodás fő jellemzője, hogy a gazdálkodás minden szakaszában – adatgyűjtés, adatfeldolgozás, döntéshozatal, beavatkozás – kiemelt szerepet kapnak az infokommunikációs technológiák. Főbb eszközei: adatgyűjtő eszközök (szenzorok), vezeték nélküli adatátvitelre képes (kézi) számítógépek, adattároló eszközök stb. Olyan műszaki, informatikai, információs technológiai és terméstechnológiai alkalmazások összessége, melyek hatékonyabbá teszik a szántóföldi növénytermesztést, valamint a mezőgazdasági gépüzem szervezést. Illetve jelenti egyben azon tevékenységet, melynek során a termelő helyspecifikus információk alapján műveli a földjét, adatokat gyűjt a talajról, a munkafolyamatokról, valamint a hozamokról, és ezeket hasznosítja is a következő időszakokban. Azaz helyspecifikus adatok alapján megalapozott döntéseket hoz, és a beavatkozásokat is ilyen módon végzi.

Például, talajszkennerrel és talajszenzorokkal végzett kutatások, GPS-vezérelt traktorok, talajtérképeken alapuló precíziós tápanyagellátás, és már a drónok által végzett precíziós növényvédelemhez is adott a fejlesztési háttér.

Lehetséges válaszok soronként:

- igen, saját eszközzel;
- igen, szolgáltatásként veszem igénybe;
- nem;
- még nem, de tervezem.

Döntéstámogató szoftver:

Olyan számítógépes program amely több állandó és változó paraméter együttes figyelemmel kísérésével segíti az egyes gazdálkodással összefüggő folyamatok sikeres tervezését, illetve végrehajtását.

Hozamtérképezés:

Az egyes – leginkább – szántóföldi növénykultúrák betakarítását követően keletkezett térkép, amely az egyes hozamadat-intervallumokat színekkel jelölve segíti a különböző terméshozamokat produkáló területek elkülönítését egy-egy nagyobb egységen (pl.: táblán) belül.

Flottakövetés:

A flottakövetés műholdas helymeghatározás révén több előnyös tulajdonsággal is bír. Egyrészt vagyonvédelmi funkciója van (pl.: gázolaj illetéktelenek által történő eltulajdonítása ellen alkalmazható), másrészt az erőgépek (traktorok) útvonalának követése révén lehetőséget biztosít a megtett út, a munkaidő/pihenőidő, illetve a tüzelőanyag-fogyasztás ellenőrzésére/ optimalizálására,

harmadrészt lehetőséget biztosít a munkavégzéssel kapcsolatos állapotjelzők elektronikus bizonylatolására (e-munkanapló).

Sorvezető/automata kormányzás:

Controlled Traffic Farming (CTF) - A kifejezés a termelésben részt vevő gépek precíz irányítására utal. Eszköz szinten ez a precíziós működésre képes erőgépekbe szerelt automata navigációs rendszereket, illetve az utólag szerelhető automata/ félautomata kormányzást lehetővé tevő berendezéseket jelenti.

Differenciált munkaműveletek (vetés, tápanyag-kijuttatás, növényvédelem, öntözés):

Variable Rate Application (VRA): Változó mennyiségű (differenciált) kijuttatás. A tábla eltérő adottságú területeinek megfelelően változó mennyiségű vetőmag, műtrágya, növényvédő szer, vagy öntözővíz kijuttatása.

Általános környezeti szenzorok (hőmérséklet, páratartalom, talajnedvesség stb.):

A mezőgazdasági területeken (szántóföld, ültetvény, zárt termesztő-berendezés), vagy állattartó telepeken használt különböző adatgyűjtő egységek.

Növényállapot-felmérés (NDVI, levél-növekedés stb.):

Normalized Difference Vegetation Index (NDVI): Normalizált differenciál vegetációs index. A növényzet állapotának jellemzésére szolgáló mutató, amely szoros összefüggést mutat a növényzet nitrogén-ellátottságával. Értelmezése csakis más tényezők által nem befolyásolt, jó kondíciójú növényállomány esetében lehetséges.

Egyedi (precíziós) takarmányozás:

Precision Livestock Farming (PLF): A PLF technológia olyan takarmányozási és menedzsment-rendszert valósít meg, amely a nagy létszámú telepeken is lehetővé teszi az állatok „egyedi takarmányozását” (pl.: a fejt tej mennyiségétől függő kiegészítő abrak takarmány egyedileg történő adagolását), illetve az állategészségügyi problémák korai felismerését és azok hatékony megoldását.

Robotok alkalmazása (gyomirtás, betakarítás, fejés stb.):

Olyan önműködő (autonóm) eszközök alkalmazása a mezőgazdaságban, amelyek alkalmazásával leginkább az élőmunka-igényes folyamatok, illetve a monoton, fizikailag megterhelő munkák kiváltása válik lehetővé. Alkalmazás lehet pl.: a napszaktól független – éjszakai – munkavégzés, az idő előrehaladtával nem változó munkaminőség, hosszabb távon az élőmunkánál kedvezőbb, kiszámíthatóbb költségek.

Drónok alkalmazása:

Unmanned Aerial Vehicle (UAV): pilóta nélküli légi járművek alkalmazása a mezőgazdasági termelésben. Kialakítása lehet merevszárnyú repülőgép (drón), vagy több rotorral ellátott multikopter. Ön-, vagy távirányítással (leggyakrabban a kettő kombinációjával) üzemeltethetőek. Különböző szenzorokkal (pl.: kamerákkal) felszerelve eredményesen használható a területek állapotának felmérésében (belvíz-borítottság, vadkár-megállapítás stb.).

H2. Szolgáltatások

Menedzsment zónák kialakítása:

Egy táblán belül – különböző módszerekkel – olyan egységes kezelést igénylő ún. menedzsment-zónák lehatárolása célszerű, amelyekben belül bizonyos eltérő adottságoknak megfelelően változó mennyiségű vetőmag, műtrágya, növényvédő szer, vagy öntözővíz kijuttatása válik lehetővé. A menedzsmentzónák lehatárolásának módjai a következők lehetnek: a különböző talajadottságok, korábbi hozamtérképek, a vegetáció aktuális állapota alapján sokféle módszer alkalmas lehet.

Kijuttatási terv készítése:

Variable Rate Technology (VRT): A változó (differenciált) kijuttatási technológia megvalósításának első lépése. A korszerű technológiai megoldások lehetővé teszik a kijuttatott anyagok mennyiségének és/vagy összetételének menet közbeni változtatását. A kijuttatási terv készítése általában a kijuttatást megelőzően (off-line) történik. Például talajvizsgálati adatok felhasználásával makroelem-kijuttatási terv készíthető egy adott területre; segítségével anyagtakarékos nitrogén-, foszfor-, kálium-kijuttatás valósítható meg.

H3. Szaktanácsadó:

A 16/2019. (IV. 29.) AM rendeletben (a továbbiakban: Rendelet) meghatározottak szerint szaktanácsadói névjegyzékben szereplő olyan természetes személy, aki az adott Rendelet 1. mellékletében felsorolt tématerületeken belüli szakterületen tanácsadási szolgáltatást folytat.

Hatékony kommunikációs módszerek alkalmazásával segíti a gazdálkodókat az általuk adaptálható legújabb ismeretek megszerzésében. Kapcsolatban áll mindazon információs forrásokkal (kormányzat, gazdaszervezetek, piac, civil szervezetek, oktatóintézmények, pénzintézetek stb.), melyet az ügyfélkörére konvertálva, személyes igényeinek megfelelően továbbít a felhasználók számára.

Több terület is felsorolható az alábbiak közül:

- takarmányozás, takarmány-előállítás;
- precíziós gazdálkodás;
- vízgazdálkodás, öntözésfejlesztés;
- élelmiszer-előállítás, -feldolgozás;
- fenntarthatóság és környezetvédelem;
- növényvédelem és állategészségügy;
- földügyek (Földmérés, területmérés, földvédelem, földminősítés, földforgalom);
- munkavédelem, munkabiztonság;
- támogató adminisztráció (EK benyújtás, Tervkészítés, engedélyezési eljárás, Gazdálkodási napló vezetése);
- pályázatírás, projektmenedzsment;
- pénzügyi és adótanácsadás, támogatás;
- jogi tanácsadás, támogatás;
- minőségmenedzsment.

H4. Precíziós gazdálkodásra alkalmas eszközök

Erőgép:

A mezőgazdasági erőgépek csoportjába azok a gépek tartoznak, melyek beépített belsőégésű (vagy újabban elektromos) motorral rendelkeznek, ennek következtében vonóerő kifejtésére, valamint hajtó (működtető) energia szolgáltatására képesek (traktorok).

Munkagép:

A mezőgazdasági erőgépekre/ erőgépekhez (traktor) kapcsolt (vontatott, félig függesztett, függesztett) eszközök, amelyek révén az erőgép közvetítésével a hajtómotor mechanikai energiája munkává alakul. A munkagép működéséhez szükséges mozgási energiát az erőgép (traktor) TLT-jének (teljesítményleadó tengelyének) forgó mozgása, illetve nyomatéka is biztosíthatja.

I. FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉS

A gazdaság földrajzi elhelyezkedése: a gazdaság ott helyezkedik el, ahol a mezőgazdasági termelés egésze vagy nagyobb hányada folyik.

Földterület, vagy épület, építmény azonosítója:

- **MePAR-** (Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer) **blokkazonosító** területalapú támogatásban részesülő gazdálkodók esetében;
- **helyrajzi szám:** ingatlan nyilvántartásban szereplő azonosító (alátörés/alrészlet). Helyrajzi szám szerepeltetése esetén szükséges az irányítószám és településnév megadása is, amely alatt a település hivatalos nevét kell érteni. Így például, ha egy régebben önálló település beolvadt egy másikba, akkor az új, integráló település nevét kell beírni (pl. Szeged és nem Szőreg).

I1.1. Csak a székhelyén végez mezőgazdasági tevékenységet

Amennyiben a gazdálkodó csak a székhelyén végez mezőgazdasági tevékenységet, a fejezet kitöltése véget ért. Ha a székhelyén kívül (is) végez ilyen tevékenységet, kérjük, folytassa a kérdőív kitöltését.

I1.2. Székhelyén kívül (is) végez mezőgazdasági tevékenységet

Ha a gazdálkodó a székhelyén kívül (is) végez mezőgazdasági tevékenységet, a gazdaság földrajzi elhelyezkedését az alábbiak szerint kell meghatározni:

- a földterület, épület vagy építmény azonosítóját kell megadni;
- ha a gazdaság termelése több helyen történik, a legjelentősebbet kiválasztva kell a kért adatokat közölni.

Az, hogy melyik parcella vagy mezőgazdasági rendeltetésű épület, épületcsoport a „**legjelentősebb**”, a gazdálkodó megítélésétől függ, de mindenképpen komplex módon kell értelmezni. A „legjelentősebb”-nek tekinthető az adott gazdaság számára a legnagyobb gazdasági jelentőséggel bíró tevékenység (pl.: árbevétel, érték alapján), ugyanakkor a legnagyobb termelőeszköz-lekötést (földterület-használat, állatállomány stb.) is jelentheti.

- Ha a gazdaság legnagyobb földterülete több fizikai blokkon / helyrajzi számon összefüggően helyezkedik el, akkor csak az egyik – lehetőség szerint a legnagyobb területű – szerepeltetése szükséges.
- Amennyiben a gazdaság földterülete különböző településeken, régiókban helyezkedik el, hasonló elvek szerint kell eljárni.

I1.3. A székhelyén kívül végzett mezőgazdasági tevékenység fontosabb, mint a székhelyén végzett?

Amennyiben a gazdálkodó székhelyén kívül végzett mezőgazdasági tevékenysége fontosabb, mint a székhelyén végzett, jelölje választát 'igen'-nel (abban az esetben, ha a mezőgazdasági termelés a székhelyén és azon kívül is folyik).